

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פ.

עין משפט
נר מצוה

מד א מיי פ"ד מהלכות
רוח הלקה ו סמנ
לאוין קסג:
מה ב מיי פ"א מהל' מקו
ממון הלקה י:
מו ג ד מיי שם הלקה יא
יב:
מו ה מיי שם הלקה יא
ופ"ג מהל' איסורי
מזבח הלקה יב יג:

הקצוע למזבח כדאי' התם אכל בעלמא אמרינן דניכשנייהו דנייידן ומטעם זה היה אומר רבינו תם דנראה להמיר דרוסת האזכ צרוב דמעשים בכל יום דזאבים טורפין זה מן העדר דרועה מזיל הבהמה ושרינן לה אע"ג דבעלי חיים חשיבי וכן צרוב עופות דורסין אווין ומרנגולין דמותרין והיכא דנתערב

צרובא דחייבין דפטרינן אפילו ניידי ולא אמרינן כל דפריש מרובא פריש לאו פטורין דמישחרו בהנאה קאמר אלא פטורין דלא אטרמוהו צי דינא להורגס דמיתת בעלים כך מיתת השור ועוד דלא לימא לאחלופי צאדים דצאדים כולי עלמא לא פליגי דפטרינן מדע דלרבי יהודה ארמאי כונסין אותן לכיפה וצביד זכר בעלי חיים ומקלקל חזירו וכיפתו אדרבה ליערפיניהו בקופין וליקצריניהו אלא ודאי אמי לאחלופי צאדים ועבד היכירא וכן לרבנן עבדו היכירא דפטרינן לכו ולא חיישינן לתקלה אכל דמתני' דזבחים חיישינן לתקלה טפי דליכא כגון ספק איסורין לפי שהן מוקדשין כמ"ג רכב על גבי השור וזכא חזירו ורכב (קדושין 77 נה.) וסמיכה על גבי ראש גדי וטלה וחלב מוקדשין על גבי מכתו דשרי בשור הנסקל לפי שאינו דרך הנאתו (פסחים 77 נד:) ועוד דליכא איסור מעילה דהוה דבעילה דמיתת הלכך כולן ימותו ולא תתמה כיון דאיסורי הנאה נינהו הני דשמעין ארמאי לא תקינו בהו רבנן מיתת ומקיקו להורגן וכי זקיקו צ"ד להרוג כל איסורי הנאה הרי האזכ והארי דמוקי לה ר"ל) והוא שהמיתו ואסורין בהנאה ולא תקינו להו מיתת אלא אמרו כל הקודם להורגן וזה ופריך רבא היינו דקתני עלה אפילו אכל חלפתא ציניהן אלא אמר רבא שנים כו' ואפילו אכל חלפתא דלא תלינן ביה שהרג אכל בשוורים אותן שיש לתלות בהן שהרגו חייבין ומשום ובערית הרע מוקדשין ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל אינו נאסר מחיים ופי' כולו ההיא שמעתא^א דממשמע שנאמר סקול יסקל איני יודע שהיא נצילה ונצילה אסורה בצרכיה מוכתת כן וסוגיא דפ"ב דקדושין (77 מ.) כל צפור טהורה לרבות את המשולחת וזה אשר לא תאכלו לרבות את השחופה ופריך ואיפוך אנה ומשני לא מנינו בעלי חיים אסורין פירוש שלא יהו מותרין כששוחטין צר מאלו שעומדין והוקצו למזבח

אי הכי הא דסני עלה וכו'. צין לריש לקיש צין לשמואל קא מותיב. אי הכי דהני אחרים דמתני' דרואחים קאמר והאי רוחא שמתערב בהוכר ולבסוף נתערב קאמר הא דמני עלה צברייתא הכי רוחא שנתערב צאחרים כולן פטורין אמר רבי יוסי אפילו אכל חלפתא ציניהן כולן פטורין מאי אפילו דקאמר ר' יוסי:

אלא אמר רבא. בשלל הוכר לבית דין קאמר כגון שנים עומדין ויאל חך מציניהם ואין יודעין אי זה מהן זרקו שניהם פטורין אמר רבי יוסי אפילו אכל חלפתא ציניהם שהכל יודעין שהוא חסיד ולא זרקו לא מציבינן לאוין דקאמר משום האי חזקה וזהו אפילו רבי יהודה מודה ורבי יהודה דאמר כונסין אותן לכיפה לא עלה קאי אלא הכי קאמר ת"ק וחסורי מחסרה מתני' והכי קתני וסור שנגמר דינו וכו' סוקלין אותו דהא על כרחין כולוהו אסורי בהנאה ואין הפסד לצעלים בסקילה הלכך סוקלין אותם כדי שתמיתם ממות סקילה דמתני' צ"ב: כונסין אותן לכיפה. שא"כ לסקולן שלא להטריח צ"ד אלא כונסין אותן בחדר והם מתים צרעב: והפניא. נתימותא: ולדה מוסר. לקמן מפרש לה: ולדה אפור. דעובר ירך אמו הוא וגם הוא נאסר בגמר דין אמו: והאמר רבא ולד הנוגחא אפור. בהקדמה כגון שנגחה על פי עד אחד או על פי הבעלים דמתסרא לגבוה ולא להדיוט הלכך על כרחין שמעינן מדרבא דהיכא דליט עדים אסור אף להדיוט וצריך לגמור דין שניהם והא ליכא למימר טעמא דת"ק דתני וולדה מותר משום דלא נגמר דינו עמה דאי בשלל צא לבי"ד מאי איריא ולדה אפילו אמו נמי אס לא נגמר דינה לא מיתסרא וכי איצטרך תנא למיתני מותר הכי אשמעינן דאין זקוק להציאה לבי"ד קאמר ותיבתא דרבא: אימא אס עד שלא נגמר דינה עיברה וילדה. דהיינו צין נגיחה לגמור דין דלא הוה ולד ולא בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין ולא נגמרה מותר: אס משנגמר דינה עיברה וילדה. דנולד מן האיסור אסור אע"ג דלא הוה בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין: הניחא למאן דאמר. פלוגתא הוא בתמורה (77 נה.) א מאי איכא

א) תמורה ל: ע"ז כד.
ב) ע"ז מעו. פסחים כו.
ג) חולין נה. תמורה לא.
ד) ע"ז לע"ז. (77) ומעילה
ה) ע"ז טו.
ו) ע"ז טו.
ז) ע"ז טו.
ח) ע"ז טו.
ט) ע"ז טו.
י) ע"ז טו.
יא) ע"ז טו.
יב) ע"ז טו.
יג) ע"ז טו.

מוסף רש"י

ולד הנוגחת אסור. פרה שנגחה ישראל כשהיא מעוברת ומת, ולדה פסול לקרינן, היא וולדה נבחר. וטובא שנת בעד אחד או ע"פ העולם שהיו מעמטין ואין עדים בדבר אינו נסקל, ואמרינן בתורת שהים מן האלן להוציא את המוקדש, ומן האלן י"י ימיה להוציא את הטמא (ע"ז כד.). זה ודה גורם. ומוכר שאל על צמחה זו והיא גרמו לולד בינה, והיי גרמיה איסור והיתר, דלמי מותר ואמו אסורה (תמורה כ:).

ולכן אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח לישחט ולאוסרה בצרכיה כדן שאר עופות עמאין דמתבי צקרא ופריך (והאי) רובע ורבע דאיסורו מחיים פי' דמחיים אסור לשחטן ולהקרינן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אכל להדיוט שרי והרי רובע ורבע צבדי דמחיים אסורי דמחיים חל בעליהן האיסור לישחטן ואסורין אף אני אציה משולחת ומשני רוב בעלי חיים קאמרינן ורבי כן דאין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בגיחה ועבודה ואין כאן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלהי פרק ד' והי' (ב"ק 77 נה.) וסו דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומצוה לסקולו ועד דאין לו מכר (ו) ואין לו בעלים והלוקח אין יכול לחוט בו יותר משאר אדם אכל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמני' לערוקי לאגנא ובי שמיט ליה לאחר שנגמר דינו אסור בצרכיה כך נראה לר"ת וקשה דבשלהי פ"ק דערבין (77 נה.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוקרתה וזו גמר דינה אוקרתה ויש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו בשחטה דעבדה כעין צבר וזו מיתתה אוקרתה ואין עליה שום איסור מחיים ויש ראה דלא נאסר מחיים מהא דמניא דמירובא (ב"ק 77 נה.) ובפרק אלו נטרות (כתובות 77 נה.) גג שור הנסקל וטבחיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא ליתיה במכירה וקאמר ריש לקיש התם במרובה כל שיטנו בטביחה ישנו במכירה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במכירה אינו בטביחה אכל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרובע עליו עד בית הסקילה או ליהנות צו מעט עד אותה שעה או אס היז בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו מכר ואין לו בעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש צו שה אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמה יתכן מן הקצוע אלא היכא דפריש מאליו כגון בנמאל ציד נכרי אכל אס נאסר בתערובת ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואס יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד צריבא ימותו כולן מדע דטבעת של ע"ז שנתערבה צריבא כולן אסורות וצפירשה אחת מהן פליגי רב ושמואל (י) אי אוקרת או לא אכל בההיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאיסורא וכל איסורי הנאה שפירשו מתערובת אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמה יתכן מן הקצוע ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש ליישב דברי ר"ת דשאני צ"ב כיון דאפשר ע"י ניכשנייהו ונייידן וא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ידעו עד שיסתאצבו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ידעו ולא חיישינן לתקלה וצפיא אמר צרובע ונרבע ידעו ולכשיסתאצבו יפדס וישחטו ויאלכו מטעם כל דפריש מרובא פריש וי"ל דלא עבדינן תקנה צרעייה כיון דלאחר רעייה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: ואחרים באחרים כו'. הכא אין לחוש אי גרס הכי דאסר ספק ספיא דהך צרייתא כו' יהודה אחיא וצב' התערובות (צבחים 77 נה.) מסקינן דר' יהודה אסר ספק ספיא אפילו בשאר איסורין אכל דמתני' דכל הכלמים (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מ"ו) לא גרסינן ואחרות באחרות מדפריך צב' התערובות על שמואל דאסר ספק ספיא מצרייתא שמתרת ולא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה ויש מפרש דמירי שנתערבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספיא וגרס נמי התם ואחרות באחרות וכו"ת מה לי נתערב בפעם אחת מה לי צ' פעמים איצטרך משום דליכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכתובות (77 טו.) דבעי רוב העיר רוב סעיה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גרירתא אפילו גדולה כאלטוביא: אלא

תקינו בהו רבנן מיתת ומקיקו להורגן וכי זקיקו צ"ד להרוג כל איסורי הנאה הרי האזכ והארי דמוקי לה ר"ל) והוא שהמיתו ואסורין בהנאה ולא תקינו להו מיתת אלא אמרו כל הקודם להורגן וזה ופריך רבא היינו דקתני עלה אפילו אכל חלפתא ציניהן אלא אמר רבא שנים כו' ואפילו אכל חלפתא דלא תלינן ביה שהרג אכל בשוורים אותן שיש לתלות בהן שהרגו חייבין ומשום ובערית הרע מוקדשין ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל אינו נאסר מחיים ופי' כולו ההיא שמעתא^א דממשמע שנאמר סקול יסקל איני יודע שהיא נצילה ונצילה אסורה בצרכיה מוכתת כן וסוגיא דפ"ב דקדושין (77 מ.) כל צפור טהורה לרבות את המשולחת וזה אשר לא תאכלו לרבות את השחופה ופריך ואיפוך אנה ומשני לא מנינו בעלי חיים אסורין פירוש שלא יהו מותרין כששוחטין צר מאלו שעומדין והוקצו למזבח

ולכן אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח לישחט ולאוסרה בצרכיה כדן שאר עופות עמאין דמתבי צקרא ופריך (והאי) רובע ורבע דאיסורו מחיים פי' דמחיים אסור לשחטן ולהקרינן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אכל להדיוט שרי והרי רובע ורבע צבדי דמחיים אסורי דמחיים חל בעליהן האיסור לישחטן ואסורין אף אני אציה משולחת ומשני רוב בעלי חיים קאמרינן ורבי כן דאין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בגיחה ועבודה ואין כאן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלהי פרק ד' והי' (ב"ק 77 נה.) וסו דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומצוה לסקולו ועד דאין לו מכר (ו) ואין לו בעלים והלוקח אין יכול לחוט בו יותר משאר אדם אכל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמני' לערוקי לאגנא ובי שמיט ליה לאחר שנגמר דינו אסור בצרכיה כך נראה לר"ת וקשה דבשלהי פ"ק דערבין (77 נה.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוקרתה וזו גמר דינה אוקרתה ויש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו בשחטה דעבדה כעין צבר וזו מיתתה אוקרתה ואין עליה שום איסור מחיים ויש ראה דלא נאסר מחיים מהא דמניא דמירובא (ב"ק 77 נה.) ובפרק אלו נטרות (כתובות 77 נה.) גג שור הנסקל וטבחיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא ליתיה במכירה וקאמר ריש לקיש התם במרובה כל שיטנו בטביחה ישנו במכירה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במכירה אינו בטביחה אכל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרובע עליו עד בית הסקילה או ליהנות צו מעט עד אותה שעה או אס היז בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו מכר ואין לו בעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש צו שה אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמה יתכן מן הקצוע אלא היכא דפריש מאליו כגון בנמאל ציד נכרי אכל אס נאסר בתערובת ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואס יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד צריבא ימותו כולן מדע דטבעת של ע"ז שנתערבה צריבא כולן אסורות וצפירשה אחת מהן פליגי רב ושמואל (י) אי אוקרת או לא אכל בההיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאיסורא וכל איסורי הנאה שפירשו מתערובת אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמה יתכן מן הקצוע ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש ליישב דברי ר"ת דשאני צ"ב כיון דאפשר ע"י ניכשנייהו ונייידן וא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ידעו עד שיסתאצבו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ידעו ולא חיישינן לתקלה וצפיא אמר צרובע ונרבע ידעו ולכשיסתאצבו יפדס וישחטו ויאלכו מטעם כל דפריש מרובא פריש וי"ל דלא עבדינן תקנה צרעייה כיון דלאחר רעייה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: ואחרים באחרים כו'. הכא אין לחוש אי גרס הכי דאסר ספק ספיא דהך צרייתא כו' יהודה אחיא וצב' התערובות (צבחים 77 נה.) מסקינן דר' יהודה אסר ספק ספיא אפילו בשאר איסורין אכל דמתני' דכל הכלמים (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מ"ו) לא גרסינן ואחרות באחרות מדפריך צב' התערובות על שמואל דאסר ספק ספיא מצרייתא שמתרת ולא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה ויש מפרש דמירי שנתערבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספיא וגרס נמי התם ואחרות באחרות וכו"ת מה לי נתערב בפעם אחת מה לי צ' פעמים איצטרך משום דליכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכתובות (77 טו.) דבעי רוב העיר רוב סעיה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גרירתא אפילו גדולה כאלטוביא: אלא